

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра міжнародних комунікацій та політичного аналізу

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації

проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 2 від 17. 10. 2018 р.

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

ЄВРОПЕЙСЬКІ КОМУНІКАЦІЇ

підготовки магістра
галузі знань 029 «Міжнародні відносини»
спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії»,
освітня програма
«Міжнародна інформація та суспільні комунікації»

Програма навчальної дисципліни «Європейські комунікації» підготовки магістра, галузі знань 029 – міжнародні відносини, спеціальності 291 – міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, за освітньою програмою – міжнародна інформація та суспільні комунікації.

Розробник: Карпчук Наталія Петрівна, доктор політичних наук, професор кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу

Рецензент: Тихомирова Євгенія Борисівна, доктор політичних наук, професор кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу

протокол № ____ від _____ 2018 р.

Завідувач кафедри: _____ (проф. Митко А. М.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету міжнародних відносин
протокол № ____ від _____ 2018 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (доц. Романюк Н. І.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	029 – міжнародні відносини; 291 – міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, міжнародна інформація та суспільні комунікації, міжнародні відносини; магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 300 / 10		Рік навчання: перший
		Семестр: другий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції: 50 год.
		Практичні (семінарські) : 40 год.
		Самостійна робота: 192 год.
	Консультації: 18 год.	
	Форма контролю: екзамен	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Розуміння понять «комунікація» та «інформація» на рівні інституцій ЄС. Комунікаційна політика як основа деліберативного процесу. Проблеми, що спонукали до вироблення інформаційно-комунікаційної стратегії ЄС. Нормативно-правові документи, що визначають комунікаційну політику ЄС. Електронна участь як завдання комунікаційної політики ЄС. Мальмонська декларація електронного урядування. Е-послуги, зорієнтовані на інформування та дослуховування до громадян і їх залучення до комунікації про ЄС. Напрями та завдання аудіовізуальної та медіа політики ЄС. Політика мультлінгвізму ЄС. Просування ідеї багатомовності як способу інклюзії громадян ЄС. Е-участь у країнах-членах ЄС: загальнонаціональний рівень. Ініціативи е-участі на локальному рівні держав. Медіа політика країн-членів ЄС. Проблеми з комунікацією на шляху євроінтеграції України. Напрями покращення комунікації з громадянами.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

- здатність ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології;
- здатність демонструвати знання базових категорій та новітніх теорій, концепцій, технологій та методів у сфері міжнародних відносин;
- здатність до реалізації процесів пошуку, передачі та аналізу інформації, підбору та використання аналітичного інструментарію в формуванні політичного рішення для імплементації зовнішньополітичної стратегії, в усіх сферах міжнародних відносин, глобальної та регіональної комунікації;
- здатність підтримувати належний рівень теоретичних знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. НАПРЯМИ ТРАНСЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Тема 1. Засади комунікаційної політики Європейського Союзу

Розуміння понять «комунікація» та «інформація» на рівні інституцій ЄС. Підходи до розуміння комунікації. Роль комунікації в інформаційно-комунікаційному суспільстві.

Поняття «комунікаційна політика», витoki розуміння та дослідження. Етапи та принципи формування комунікаційної політики. Комунікаційна політика як основа деліберативного процесу.

Тема 2. Розвиток комунікаційної політики Європейського Союзу

Європейський Союз у пошуках комунікаційної стратегії (1957-2004 рр.). Проблеми, що спонукали до вироблення інформаційно-комунікаційної стратегії ЄС. Підґрунтя для справжньої комунікаційної політики (2000-2004 рр.). Комунікаційна політика Європейського Союзу (2005р. – по т.ч.). Нормативно-правові документи, що визначають комунікаційну політику ЄС.

Тема 3. Електронна участь як завдання комунікаційної політики ЄС

Документи ЄС, що заклали підґрунтя електронної участі. Рівні електронної участі. Мальмонська декларація електронного урядування. Е-послуги, зорієнтовані на інформування та дослуховування до громадян і їх залучення до комунікації про ЄС.

Тема 4. Медіа політика та багатомовність як спосіб включення громадськості в інформаційно-комунікаційні процеси ЄС

Напрями та завдання аудіовізуальної та медіа політики ЄС. Директива з аудіовізуальних та медіа послуг. Медіа висвітлення політик ЄС на національному рівні. Політика мультимедіа ЄС. Просування ідеї багатомовності як способу інклюзії громадян ЄС.

Змістовий модуль 2. НАЦІОНАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Тема 5. Електронна участь у країнах-членах ЄС

Е-участь у країнах-членах ЄС: загальнонаціональний рівень. Ініціативи е-участі на локальному рівні держав. Досвід Швеції, Данії, Фінляндії, Нідерландів, Сполученого Королівства, Франції, ФРН, Австрії, Естонії.

Тема 6. Залучення громадян до комунікації з владою через медіа, Інтернет, мовну політику у країнах-членах ЄС

Медіа політика країн-членів ЄС. Реалізація завдань мультимедіа ЄС. Взаємодія влади та громадян через Інтернет. Досвід Швеції, Данії, Фінляндії, Нідерландів, Сполученого Королівства, Франції, ФРН, Австрії, Естонії.

Тема 7. Комунікаційні виклики України на шляху до Європейської інтеграції

Проблеми з комунікацією на шляху євроінтеграції України. Напрями покращення комунікації з громадянами. Е-урядування та е-участь як напрями комунікаційної політики України. Місцеві ініціативи налагодження комунікації влади та громадян. Комунікаційні аспекти мовної політики в Україні. Медіа як засіб комунікаційної взаємодії влади та громадян. Рекомендації з покращення комунікаційної політики в Україні.

Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. НАПРЯМИ ТРАНСЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ					
Тема 1. Засади комунікаційної політики Європейського Союзу	40	6	4	28	2
Тема 2. Розвиток комунікаційної політики Європейського Союзу	43	8	6	26	3
Тема 3. Електронна участь як завдання комунікаційної політики ЄС	40	6	4	28	2
Тема 4. Медіа політика та багатомовність	47	8	8	28	3

як спосіб включення громадськості в інформаційно-комунікаційні процеси ЄС					
Разом за модулем 1	170	28	22	110	10
Змістовий модуль 2. НАЦІОНАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ					
Тема 5. Електронна участь у країнах-членах ЄС	42	8	6	26	2
Тема 6. Залучення громадян до комунікації з владою через медіа, Інтернет, мовну політику у країнах-членах ЄС	47	8	8	28	3
Тема 7. Комунікаційні виклики України на шляху до Європейської інтеграції	41	6	4	28	3
Разом за модулем 2	130	22	18	82	8
Всього годин:	300	50	40	192	18

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Змістовий модуль I		
1.	Проаналізуйте діяльність ефективність програми PRINCE й «Європейської громадянської ініціативи»	110 год.
Змістовий модуль II		
2.	Оберіть позитивні практики країн-членів ЄС у сфері комунікації «влада - громадяни» для покращення комунікації в Україні	82 год.
Всього:		192 год

5. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати упродовж поточного контролю (участь у семінарах) – 40 балів (за кожен змістовий модуль студент може отримати максимально 40 балів; обраховується середнє арифметичне за два змістових модуля), виконання лабораторних робіт – 40 балів (за ці два види роботи обраховується середнє арифметичне – 40 балів максимум), за модульний контроль (написання контрольної роботи) – 60 балів. Формою підсумкового семестрового контролю є екзамен. Якщо студент набрав менше 75 балів за увесь курс, то зобов'язаний складати іспит.

Таблиця 3

Поточний контроль (40 балів: середнє арифметичне за 2 змістових модулі)										Мод. контроль (60 балів)	Заг. к-сть балів
Модуль 1										Модуль 2	
Змістовий модуль 1										МКР	
С. 1	С.2	С. 3	С.4	С.5	С.6	С.7	С.8	С.9		60	100
4	5	4	5	4	5	4	5	4			
Змістовий модуль 2											
С.10	С.11	С.12	С.13	С.14	С.15	С.16	С.17	С.18	С.19		
4	3	4	3	4	3	4	4	4	4	4	

Шкала оцінювання

Таблиця 4

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
	для екзамену
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Актуальні проблеми державної інформаційної політики в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.niss.gov.ua/Monitor/april08/3.htm>
2. Баровська А.В. Інституційне забезпечення державної комунікативної політики Великої Британії [Електронний ресурс] / А.В. Баровська. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/j-pdf/spa_2013_4_13.pdf
3. Баровська А. Інституційне забезпечення державної комунікативної політики: досвід країн Європи : Аналітична доповідь, 2014 [Електронний ресурс] / А. Баровська. – Режим доступу : http://www.niss.gov.ua/public/File/2014_nauk_an_rozrobku/comunicat_depart.pdf
4. Вершинин М.С. Политическая коммуникация в информационном обществе : перспективные направления исследований [Электронный ресурс / М. С. Вершинин // Актуальные проблемы теории коммуникации : [сб. науч. тр.]. – СПб. : Изд-во СПбГПУ, 2004. – С. 98-107. – Режим доступа : http://www.russcomm.ru/rca_biblio/v/vershinin02.shtml
5. Від електронного урядування до електронної демократії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uspishnaukraina.com.ua/news/1547.html>
6. Відкрите місто : посилення участі громадян у розвитку місцевої громади [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.eef.org.ua/ua/efektyvne-upravlinnia-ta-hromadianske-suspilstvo/343-vidkrite-misto-posilennya-uchasti-gromadyan-u-rozvitku-mistsevoji-gromadi.html>
7. Відкрий Уряд: що громадяни пропонують зробити Уряду для відкритості [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ti-ukraine.org/news/oficial/4769.html>
8. Дніпренко Н. Комунікативний центр уряду – шлях до демократії / Н. Дніпренко // Комунікація. – 2012. – № 2. – С. 2-12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pdp.org.ua/images/stories/materials/Communication-2_March2012_final.pdf
9. Досвід впровадження е-демократії та е-урядування в Україні, 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nc.dagov.adamant.ua/menu/publications/doc/dosv_vprovad.pdf
10. Е-урядування: поняття, сутність, актуальність і мотивація впровадження [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.znannya.org/?view=e-government-idea>
11. Європейські публічні комунікації: культура, політика, технології : [колект. моногр.] / [А.Л. Шинкарук, В.М. Парфенюк, Е.Я. Кац]. – Рівне, 2013. – 416 с. (С. 209-210)
12. Журба Я. Комунікація уряду із суспільством. Бриф аналітичного документу [Електронний ресурс] / Журба Ярина, Андрусів Віктор. – Режим доступу : <http://analytic.org.ua/wp-content/uploads/2015/06/Brief.pdf>

13. Інституційне забезпечення державної комунікативної політики: досвід країн Європи : [аналіт. доп.]. – К. : НІСД, 2014. – 40 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.niss.gov.ua/public/File/2014_nauk_an_rozrobku/comunicat_depart.pdf
14. Карпчук Н.П. Генеза комунікаційної політики ЄС / Н.П. Карпчук // Науковий вісник Одеського державного економічного університету. – Одеса, 2011. – № 19 (144). – С. 177-186.
15. Карпчук Н. Засади комунікаційної політики: досвід країн-членів Європейського Союзу : [монографія] / Н. Карпчук. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 440 с.
16. Карпчук Н.П. Комунікаційна політика Європейського Союзу: План Д для діалогу, демократії та дебатів / Н.П. Карпчук // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. – № 20 (217). – С. 54-58.
17. Карпчук Н.П. Теоретико-методологічні основи комунікаційної політики / Н.П. Карпчук // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2012. – № 20 (245). – С. 12-17.
18. Комунікація: демократичні стандарти в роботі органів державної влади : [за заг. ред. Н.К. Дніпренко]. – К.: ТОВ «Вістка», 2008. – 164 с. (С.106) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.scribd.com/doc/44613270/Комунікація-демократичні-стандарти-в-роботі-органів-державної-влади#scribd>
19. Комунікація: науково-практичний збірник [Електронний ресурс]. – 2013. – №3. – Режим доступу : http://www.yl.edu.te.ua/Progects/AccessPoint/docs/Communication_3_Apr2013.pdf
20. Лошихін О. Комунікативна функція у системі функцій сучасної держави [Електронний ресурс] / О. Лошихін // Комунікація. – 2013. – № 3. – С. 18-27. Режим доступу : http://pdp.org.ua/images/stories/materials/Communication_3_Apr2013.pdf
21. Тихомирова Є. Комунікаційна політика ЄС / Є. Тихомирова // Європейська інтеграція : [навч. посіб. / за ред. С.В. Федонюка, В.Й. Лажніка]. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – С. 512-531.
22. Тихомирова Є. Комунікаційна політика ЄС: програма PRINCE [Електронний ресурс] / Є. Б. Тихомирова // Слов'янський вісник : [зб. наук. праць]. – 2011. – Вип. 1. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Slv/2011_11/st63.pdf
23. Угрин Л. Комунікаційна політика / Л.Угрин // Політологія : [навч. енцикл. словник довідник] / [за наук. ред. д-ра політ. н. Н.М. Хоми]. – Львів : «Новий Світ-2000», 2014. - С. 311-312.
24. Шульга М. Європейський Союз як комунікативна спільнота [Електронний ресурс] / Марина Шульга // Комунікація. – 2013. – № 3. – Режим доступу : <http://ukc.gov.ua/files/file/document/communication3.pdf>
25. «Электронное правительство» становится частью европейской действительности [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://podrobnosti.ua/power/2004/03/26/109844.html>

Документи ЄС:

26. Action Plan to improve communicating Europe by the Commission [Electronic resource]. – Available at : http://ec.europa.eu/dgs/communication/pdf/communication_com_en.pdf
27. An Information and Communication Strategy for the European Union, 2001 [Electronic resource]. – Available at : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52002DC0350&from=EN>
28. Audiovisual and Media Policies [Electronic resource]. – Available at : http://ec.europa.eu/avpolicy/index_en.htm
29. Can EU hear me? How to get the EU's message out. Friends Of Europe – October 2004 [Electronic resource]. – Available at :

http://www.mie.ro/fisiere_atasate/ro22_1143540624Can%20EU%20Hear%20Me%20oct%202004.pdf

30. Commission Staff Working Document. Media pluralism in the Member States of the European Union [Electronic resource]. – Available at : http://ec.europa.eu/information_society/media_taskforce/doc/pluralism/media_pluralism_swp_en.pdf

31. Commitment : Enhancing Citizenship [Electronic resource]. – Available at : <http://www.opengovpartnership.org/country/commitment/enhancing-citizenship>

32. Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social committee and the Committee of the Regions on an Information and communication strategy for the European Union, 2002 [Electronic resource]. – Available at : http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2002/com2002_0350en02.pdf

33. Communicating about Europe via the Internet. Engaging the citizens [Electronic resource]. – Available at : http://ec.europa.eu/dgs/communication/pdf/internet-strategy_en.pdf

34. Communicating Europe in Partnership, 2007 [Electronic resource]. – Available at : http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2007/com2007_0568en01.pdf

35. Debate Europe – building on the experience of Plan D for Democracy, Dialogue and Debate, 2008 [Electronic resource]. – Available at : http://www.ezd.si/fileadmin/doc/4_AKTIVNO_DRZAVLJANSTVO/Viri/Building_on_the_experience_of_Plan_D.pdf

36. e-Commission 2006-2010: enabling efficiency and transparency [Electronic resource]. - Available at : http://ec.europa.eu/dgs/informatics/ecom/dgs/ecom-2006-2010_cs_en_v414_postcis.pdf

37. Electronic Government - Information Technologies and the Citizen [Electronic resource]. – Available at : http://itlaw.wikia.com/wiki/Electronic_Government_-_Information_Technologies_and_the_Citizen

38. Empowerment and E-Participation: Policy Recommendations [Electronic resource]. – Available at : <http://www.un.org/esa/socdev/egms/docs/2013/ict/RutjensJacqueline.pdf>

39. eParticipation in the institutional domain: a review of research : analytical report on eParticipation research from an administration and political perspective in six European countries [Electronic resource]. – Available at : http://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/6676/ssoar-2009-freschi_et_al-eparticipation_in_the_institutional_domain.pdf?sequence=1

40. E-participation. Work Programme, 2007 [Electronic resource]. – Available at : http://www.unic.pt/images/stories/publicacoes/eparticipation_workpgm.pdf

41. Europa. The Official Website of the European Union [Electronic resource] – Available at : http://europa.eu/index_en.htm

42. European eParticipation. Summary Report. November, 2009 [Electronic resource]. – Available at : <http://ec.europa.eu/information.../document.cfm>

43. High Level Group on Multilingualism. Final Report. Brief version [Electronic resource]. – Available at : <http://ec.europa.eu/languages/>

44. Information and Communication Strategy [Electronic resource]. - Available at : http://europa.eu/legislation_summaries/economic_and_monetary_affairs/introducing_euro_practical_aspects/125079_en.htm

45. Ministerial Declaration on eGovernment. Malmö, Sweden [Electronic resource]. – Available at : <http://www.egov2009.se/wp-content/uploads/Ministerial-Declarationon-eGovernment.pdf>

46. Plan D — Wider and Deeper Debate on Europe [Electronic resource]. – Available at : http://ec.europa.eu/dgs/communication/pdf/SEC2006_1553_en.pdf

47. White Paper on a European Communication Policy [Electronic resource]. – Available at : http://europa.eu/documents/comm/white_papers/pdf/com2006_35_en.pdf

48. White Paper on European Governance [Electronic resource]. - Available at : http://ec.europa.eu/dgs/communication/pdf/comm-initiatives/2001-european-governance-white-paper-com2001_0428_en.pdf
49. Yellow Paper on EU Communication [Electronic resource]. – Available at : <http://www.intelsistem.hr/downloads/eu/euractiv//EurActiv%20summaryYellowPaper.pdf>
50. Your Europe [Electronic resource]. – Available at : http://europa.eu/youreurope/citizens/index_en.htm
51. Your Voice in Europe [Electronic resource]. – Available at : http://ec.europa.eu/yourvoice/index_en.htm